

INTERVIEW Winnaar Hein Roethofprijs 2010

ROLMODELLEN HOUDEN HAAGSE JONGEREN RUSTIG

Vijf projecten die bijdragen aan het voorkomen van criminaliteit of het bevorderen van sociale veiligheid zijn dit jaar genomineerd voor de Hein Roethofprijs. Hoewel alle initiatieven op hun eigen succesvolle manier bijdragen aan een veiliger Nederland, kan er maar een de winnaar zijn. Politiebureau Beresteinlaan in Den Haag strijkt dit jaar met de eer, omdat het project Rolmodellen het stadsdeel Escamp een prettiger en veiliger leefklimaat geeft.

In de wijk Escamp is het vertrouwen tussen politie en wijkbewoners gegroeid / foto: Auke Pluim.

door Sandra Put

De auteur is werkzaam als journalist bij KEPCOM
Creatieve Communicatie.

Het Haagse stadsdeel Escamp, grotendeels gebouwd na de Tweede Wereldoorlog, staat vol flats van vier verdiepingen zonder lift. Er zijn weinig gezellige tuintjes, plantsoenen en speelplekken zien er nogal vervallen uit. Mede door de economische crisis laat de verbetering van de fysieke woonomgeving op zich wachten. Escamp is verder een mengelmoes van culturen. Het stadsdeel herbergt ongeveer 113 000 inwoners, waarvan meer dan 40 000 migranten. Op elke hoek van de straat zit dan ook een Turkse bakker, een islamitische slager of een Marokkaans theehuis.

Escamp bestaat uit acht verschillende wijken waarvan er drie onder politiebureau Beresteinlaan vallen: Bouwlust, Vrederust en Wateringse Veld. De laatste is een nieuwbouwwijk. "Vooral Bouwlust en Vrederust zijn – financieel en sociaal gezien – zwakkere wijken", vertelt Koen Kievit, chef Handhaving bij Bureau Beresteinlaan. "Wateringse Veld is een iets andere wijk: daar heb je zowel koophuizen als sociale woningbouw. Maar de rode draad van de problematiek is in alle drie de wijken dezelfde: overlast die wordt veroorzaakt door jongeren. Daarbij gaat het niet alleen om hangjeugd die ruiten vernielt, brandjes sticht en voor geluidsoverlast zorgt, maar ook om jonge criminelen die inbraken en overvallen plegen. We hebben in Escamp te maken met multi-etnisch samengestelde en polariserende groepen: jongeren in de leeftijd van twaalf tot ruim

dertig jaar die al jaren voor grote problemen en grote materiële en immateriële schade zorgen. Onder bewoners en nieuwkomers had en heeft Escamp, zeker tot een paar jaar geleden, een behoorlijk negatief en onveilig imago."

ROLMODELLEN

Voor Bureau Beresteinlaan reden genoeg om twee jaar geleden naast de normale werkzaamheden het project Rolmodellen op te starten. "De problemen waar we mee te maken hebben, kunnen wij als politie niet alleen aan", stelt Hans Rasenberg, chef Wijkzorg en de grote trekker van het project. Na jarenlang politiewerk in de Schilderswijk - waar onder meer werd gewerkt met vrijwillige Marokkaanse buurtvaders die jongeren op een positieve manier benaderden - weet hij dat je de hulp van bewoners en ondernemers in een wijk hard nodig hebt om het tij te keren. "Daarom hebben wij op Bureau Beresteinlaan in 2008 besloten om samen met het stadsdeel Escamp, woningcorporaties, jongerenwerk, sportverenigingen, moskeebesturen, bewonerscommissies en andere externe organisaties een groot en nieuw informeel netwerk op te bouwen."

**'Jongeren worden
aangesproken op hun gedrag
door iemand uit hun eigen
cultuur, uit hun eigen wijk'**

Doel van het netwerk is de achterban in de wijken bereiken: die bewoners waar de politie zelf maar moeilijk mee in contact komt. "Jongeren die worden aangesproken op hun gedrag door iemand uit hun

eigen cultuur, uit hun eigen wijk, luisteren eerder dan wanneer een politieagent naar ze toekomt”, zegt Kievit. “Daarom zijn we jonge en oudere vrijwilligers gaan werven die als rolmodel kunnen optreden. Ze spreken de jongeren op een informele manier aan, zonder uniform, zonder dreiging en zonder autoritair over te komen. Omdat ze uit dezelfde wijk komen als de jongeren die de problemen veroorzaken, zijn ze vaak geen onbekenden en hebben ze iets gemeen. Ze worden daardoor sneller geaccepteerd. Veel overlast wordt nu voorkomen, simpelweg omdat de jongeren weten dat er door buurtgenoten op hen wordt gelet.”

AANZIEN

Rasenberg maakt duidelijk dat er bij de keuze van de rolmodellen wel bewust is gekeken naar mensen die binnen de groepen van de overlastgevers een bepaalde vorm van aanzien en gezag genieten. “Als ze tegen iemand opkijken, kan diegene veel meer positieve invloed op hen uitoefenen. Zo hebben wij bijvoorbeeld een jongen rondlopen die succesvol is bij de voetbalclub en iemand die het goed doet op het gebied van kickboksen. Van zulke voorbeelden nemen probleemjongeren graag iets aan. Bovendien kan het hen inspireren iets van hun eigen leven te maken en wordt het ze duidelijk dat het verstandig is een opleiding te blijven volgen.”

De rolmodellen in de Haagse wijk Escamp zijn volgens Kievit en Rasenberg in staat criminaliteit tegen te houden en terug te dringen. “Wij als politie en andere professionele organisaties, krijgen dankzij de rolmodellen een makkelijke ingang tot de achterban. Daardoor zijn de bewoners aanspreekbaar geworden en hebben we het inmiddels voor elkaar

gekregen om negatieve gevoelens, onder andere over de aanwezigheid van de politie in de wijk, weg te nemen. Er is nu meer vertrouwen over en weer.”

EVENEMENTEN

Inmiddels telt Escamp tegen de driehonderd rolmodellen. “Een paar honderd extra vertrouwde oren en ogen dus”, zegt Kievit. Toen het project in 2008 begon waren er tachtig rolmodellen actief. “We gebruiken deze manier van samenwerken vooral tijdens speciale evenementen, omdat we in Escamp steeds meer overlast van jongeren kregen rond bijvoorbeeld de jaarwisseling en voetbalwedstrijden. We hadden te maken met duizenden euro’s schade. Afgelopen jaarwisseling hebben we samengewerkt met liefst 263 rolmodellen. Dat maakt wel duidelijk dat steeds meer mensen zich willen inzetten voor de verbetering van hun eigen wijk.”

‘We hebben met elkaar heel wat materiële en immateriële schade voorkomen’

Die bereidheid heeft ook zeker effect, zo blijkt uit de evaluatie van de politie. Zowel Oud en Nieuw van 2008-2009 en 2009-2010 en het WK 2010 zijn ‘ongekend rustig en beheersbaar’ verlopen. “Ook de rolmodellen zijn uiterst positief over de samenwerking met de verschillende instanties”, aldus Kievit. “We hebben met elkaar heel wat materiële en immateriële schade voorkomen.” Kievit en Rasenberg vertellen dat de werkwijze van het project Rolmodellen eigenlijk vrij simpel is. “In die zin dat het vooral gaat om goede communicatie.”

'JONGEREN KUNNEN ZICH MET ROLMODELLEN IDENTIFICEREN'

Het project Rolmodellen van Bureau Beresteinlaan voldoet aan alle criteria om de winnaar van de 24ste Hein Roethofprijs te zijn. Dat zegt Hans Boutellier, voorzitter van de jury, algemeen directeur van het Verwey-Jonker Instituut en tevens bijzonder hoogleraar Veiligheid en Burgerschap aan de Vrije Universiteit. Het initiatief richt zich volgens hem duidelijk op het voorkomen van criminaliteit en het bevorderen van de sociale veiligheid. De oplossing van de problemen wordt daarnaast in eigen kring gezocht. Er is sprake van een ruim sociaal netwerk en de leefbaarheid is met de komst van de rolmodellen niet aangetast, maar juist sterk verbeterd. Ook zijn er goede resultaten behaald: onder meer tijdens de jaarwisseling en het afgelopen WK was er sprake van minder overlast en schade, zowel materieel als immaterieel. "Het mooie is ook dat het project uit de Haagse wijk Escamp zo elders in Nederland is toe te passen", zegt Boutellier. "Maar het grootste argument om aan dit project de

Hein Roethofprijs toe te kennen, is toch wel dat het heel dicht bij de jongeren zelf ligt. De rolmodellen zijn mensen met wie jongeren zich kunnen identificeren, wat er toe leidt dat ze op een positieve manier worden beïnvloed." De Hein Roethofprijs, vernoemd naar het PvdA-kamerlid dat begin jaren tachtig voorzitter was van de commissie Kleine Criminaliteit van de Tweede Kamer, is maandag 25 oktober in de Nieuwe Kerk in Den Haag uitgereikt. Bureau Beresteinlaan heeft een bedrag van 20 000 euro ontvangen en een speciaal voor het project ontworpen beeldje. De overige genomineerden waren de projecten Scoren door Scholing van voetbalclub Vitesse, Week van de Veiligheid van het Centraal Bureau voor Levensmiddelenhandel, Multifocus benadering van huiselijk geweld van de Mutsaersstichting, en het Jeugdinterventieteam van bureau Frontlijn van de gemeente Rotterdam. Zij ontvingen elk 5000 euro.

Ook dit jaar worden de rolmodellen weer ingezet tijdens Oud en Nieuw. "Vanaf oktober komen we elke twee weken bijeen om gezamenlijk tot een plan te komen voor de komende jaarwisseling", vertelt Kievit. "De aanpak verloopt via een aantal fases uit. De eerste fase bestaat uit het organiseren van activiteiten onder leiding van jongerenwerkers, straatcoaches en rolmodellen op de dag voor de jaarwisseling. Vorig jaar zijn twee groepen van veertig

jongeren elders in de regio gaan paintballen een derde groep van vijftig jongeren is gaan kickboksen. De overige jongeren, zo'n zeventig, waren de rest van de dag in de Turkse en Marokkaanse moskeeën welkom. Het merendeel kwam ook."

Kievit en Rasenberg leggen uit dat de tweede fase zich richt op de avonden voorafgaand aan Oud en Nieuw. "Twee jongerencentra openen dan, onder

toezicht van straatcoaches en rolmodellen, met een speciaal activiteitenprogramma hun deuren tot twaalf uur 's avonds. De moskeeën zijn eveneens geopend voor de jeugd en de overige wijkbewoners. Door de activiteiten en het contact met de rolmodellen wordt er voorafgaand aan de jaarwisseling veel minder rottigheid uitgehaald."

PROFESSIONALISERING

Op de dag van de jaarwisseling verzamelen de rolmodellen zich om tien uur 's avonds in de Marokkaanse moskee. Daar krijgen ze instructies van de politie en begint de operationele uitvoering van het project: het daadwerkelijk de straat opgaan om in de wijken problemen te voorkomen of terug te dringen door middel van een gesprek. "Via portofoons en mobiele telefoons wordt onderling contact gehouden", legt Rasenberg uit. "De rolmodellen spreken de jongeren zelf aan als het om kleine ongeregeldeheden gaat, maar wanneer er sprake is van een risicovolle situatie, nemen ze direct contact op met de politie."

Kievit wijst erop dat de aanpak heel wat tijd en energie van de rolmodellen vraagt. "Ze lopen namelijk tot half zes in de ochtend door de wijken en om zes uur houden we met elkaar nog een korte evaluatie in de moskee. De moskeeën zijn overigens gedurende de hele nacht ook open voor de rolmodellen en de jongeren om iets te eten of te drinken of om het gesprek aan te gaan. Het is echt heel bijzonder om te zien hoe maatschappelijk betrokken de bewoners van Escamp bij hun eigen wijk zijn." Inmiddels wordt het project Rolmodellen in Escamp steeds verder geprofessionaliseerd. Samen met een extern bureau en ondersteuning van het stadsdeel

krijgen de rolmodellen en belangstellenden nu een opleiding aangeboden. Hierin leren ze onder meer wat de beste manier is om jongeren en hun ouders aan te spreken zonder in conflict te raken en ook het gebruik van de portofoon wordt getraind. "Want we willen natuurlijk wel dat de rolmodellen zich veilig voelen tijdens hun werkzaamheden", zegt Kievit, die de komende jaarwisseling alweer vol goede moed tegemoet ziet. "De rolmodellen hebben overigens niet alleen effect tijdens de evenementen", zegt hij. "We merken het hele jaar door dat de honderden extra oren en ogen invloed hebben. Als jongere weet je in Bouwlust, Vrederust en Wateringse Veld heel goed dat er tegenwoordig goed op je wordt gelet!" <<